

การสร้างแบบฝึกหัดภาพเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

สำหรับเด็กปฐมวัย

นางสาวสาธิตี บุโรคม

005383

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

A CONSTRUCTION OF DRAWING WORKBOOKS TO DEVELOP
CREATIVE THINKING FOR PRE-SCHOOL CHILDREN

Miss Satinee Burodom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสร้างแบบฝึกหัดภาพเพื่อส่งเสริมความคิด
สร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

โดย นางสาวสาติน บุโรคม

ภาควิชา ประถมศึกษา

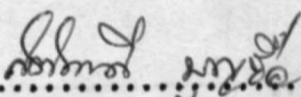
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข บุญสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

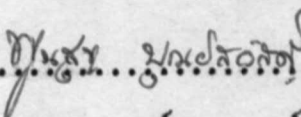

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีฐ บุญนาค)

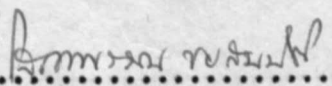
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

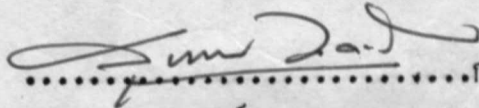
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติยวดี บุญเชื้อ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข บุญสวัสดิ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์โสภาพรรณ ชยสมบัติ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพ วาควิเชียน)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสร้างแบบฝึกวาดภาพเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
ชื่อ นางสาวสาติน บุโรคม
อาจารย์ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข บุญยสวัสดิ์
ภาควิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2522

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบฝึกวาดภาพที่มีประสิทธิภาพต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย และให้ได้ความถี่มาตรฐาน 80/80 ตามแผนจัดทำ

วิธีดำเนินงาน

1. หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือ วารสาร งานวิจัยรวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศแล้วได้กำหนดเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัยอันได้แก่

1.1 แบบสอบความคิดสร้างสรรค์ด้วยรูปภาพแบบ A (Torrance Test of Creative Thinking Figural Form A) ของ ดร.พอล อี. ทอร์รานซ์ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 3 ชุด คือ การวาดภาพจากสิ่งที่กำหนดให้ซึ่งเป็นกระดาษตัดปะรูปไข่ สีเขียว การวาดต่อเติมภาพให้สมบูรณ์ และการวาดภาพจากเส้นคูขนาน เพื่อใช้สอบตัวอย่างประชากรก่อนและหลังการฝึก และหาความเที่ยงชนิดความคงที่ภายในด้วยสูตรของชอยท์

1.2 แบบฝึกหัดภาพเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย
ในด้านการคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดละออประกอบด้วยกิจกรรม
9 ชุด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวความคิดของกิลฟอร์ด

2. ปรับปรุงแบบฝึกหัดภาพที่สร้างขึ้นโดยการให้ครูทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจในทาง
การไวยากรณ์ เนื้อหา รูปภาพ จากนั้นนำไปทดลองกับเด็กที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร เป็น
กลุ่มย่อยตามลำดับ คือ 1:1 , 1:10 จำนวนทั้งสิ้น 11 คน เพื่อให้ได้แบบฝึกที่เหมาะสม

3. ทดลองใช้แบบฝึกหัดภาพที่สร้างขึ้นกับนักเรียนอนุบาลปีที่ 2 ห้อง 2/1 , 2/2
และ 2/3 ทั้งรอบเช้าและรอบบ่ายรวม 6 ห้องของโรงเรียนอนุบาลวัดปริณายก เป็นจำนวน
ทั้งสิ้น 59 คน เลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และได้ให้ทำแบบสอบถามและหลังการทำ
แบบฝึก

4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อหาประสิทธิภาพในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
สำหรับเด็กปฐมวัยด้วยแบบฝึกดังกล่าว โดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนฝึกและหลังการฝึก
แล้วทดสอบค่าที จากนั้นไต่หาประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดภาพตามเกณฑ์ 80/80 ของแผนสุว่า

ผลการวิจัย

1. แบบฝึกหัดภาพที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
สำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากตัวอย่างประชากรที่ได้รับการฝึกหัดภาพในด้านการคิดคล่องแคล่ว
ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดละออ มีพัฒนาการสูงขึ้นทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญระดับ .05

2. แบบฝึกหัดภาพที่สร้างขึ้นในด้านการคิดคล่องแคล่ว และความคิดริเริ่ม มี
ประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 78.17/51.73 และ 53.77/36.05 ส่วนด้านความคิด
ละเอียดละออมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 78.58/83.95 ซึ่งหมายความว่า แบบฝึก
ที่สร้างขึ้นนี้อาจใช้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ได้ในบางส่วน คือในส่วนของความคิดละเอียดละออ แต่ใน
ส่วนการคิดคล่องแคล่วและความคิดริเริ่มนั้น การใช้ฝึกอาจจะไม่ส่งผลเกินขีดเท่า

Thesis Title A Construction of Drawing Workbooks to
Develop Creative Thinking For Pre-School
Children
Name Miss Satinee Burodom
Thesis Advisor Assistant Professor Poonsook Punyasvasti
Department Elementary Education
Academic Year 1979

ABSTRACT

Purpose :

The purpose of this research was to construct the efficiency of Drawing Workbooks to develop creative thinking for Pre-School Children and the efficiency of Drawing Workbook based on the 80/80 standard according to Chula Plan.

Procedure:

1. After studying the development of Creative Thinking in Childhood Education from Books, Articles research works and Other materials, the researcher had set up the instrument for the research as follow.

1.1 The Torrance Test of Creative Thinking Figural Form A which was constructed by Dr. Paul E. Torrance, composed of : Picture Construction, Incomplete Figures and the Parallel

Line in order to measure creative thinking of the sampling population by using Hoyt's formula to find the coefficient of reliability of these tests before and after the experiment.

1.2 Construct the Drawing Workbook to develop Creative Thinking For Pre-School Children in three dimensions: Fluency, Originality and Elaboration by the researcher herself. The activities were set up according to Guilford's Theory.

2. Improved the Workbook by surveying the opinions of five experts in the area of proper Language, content and pictures of the Workbook. After that tried out the Creative Drawing Workbook with one Pre-School Child in the Demonstration School of Chulalongkorn University and ten students in Wat Parinayok Kindergarten School which were not the sample : population, 1:1 and 1:10

3. The samples were 59 children of second year Kindergarten from Wat Parinayok Kindergarten both two-shifted class which were divided into six class rooms choosing by Simple Random Sampling method. The samples were tested with The Torrance Test of Creative Thinking Figural Form A in order to measure their Creative Thinking before and after the using of workbook.

11

4. The data was then analyzed to determine the Learning achievement by testing the significance of the difference of pre and post-test mean scores with t-test.

The efficiency of the Drawing Workbook was tested based on the 80/80 standard according to Chula Plan.

Results :

1. The constructed Drawing Workbooks to Develop Creative Thinking for Pre-School Children was statistically effective since the average of post test scores were significantly higher than the average score of the Pre-test at the level of .05 which means that the constructed Workbook in drawing was able to develop the Creative Thinking in drawing of pre-school children

2. The efficiency of the Drawing Workbook in the area of Fluency and Originality were 78.17/51.73 and 53.77/36.05 respectively, which were lower than the set up standard, while the Elaboration part was 78.58/83.95 which was close to 80/80. This means that the Constructed Drawing Workbook was partially efficient, that is the Elaboration part can be used effectively with the pre-school children but the Fluency and the Originality part can also be used but not as highly effective as the other ones.

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปตามจุดมุ่งหมายด้วยความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณ
 หลาย ๆ ท่าน กล่าวคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติยวดี บุญซื่อ ดร.อาร์ ริงสินนท์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิติคุณ อาจารย์โสภภาพรรณ ชยสมบัติ และ อาจารย์
 เลิศ อานันท์นะ ซึ่งได้กรุณาช่วยตรวจแก้ไขแบบฝึกวาดภาพ และ รองศาสตราจารย์
 ดร.สุภาพ วาณิชยาน ซึ่งได้ให้คำแนะนำในด้านสถิติและเมื่อนำแบบฝึกวาดภาพไปทดลอง
 ฝึกเด็กก็ได้รับความกรุณาจากผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดปรีนิายก อาจารย์ นอย
 พิมพ์อาภรณ์ อาจารย์หัวหน้าระดับอนุบาล และอาจารย์ประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 ทุก ๆ ท่าน
 ที่ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการจัดห้องเรียน และเตรียมเด็กในการทำแบบฝึกวาด
 ภาพ ตลอดจนให้กำลังใจ มีความเป็นกันเอง ทำให้ผู้วิจัยมีความสุขมากตลอดเวลาที่อยู่
 โรงเรียนอนุบาลวัดปรีนิายก ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้อีกครั้ง

นอกจากนี้อาจารย์ที่ผู้วิจัยรู้สึกเคารพรักและซาบซึ้งในพระคุณมากที่สุด ก็คือ
 อาจารย์พรภักษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข บุญยสวัสดิ์ อาจารย์เริ่มช่วยเหลือตั้งแต่
 แรกวิจัย และเอาใจใส่คอยค้ำมาตลอดเวลา โดยเฉพาะในระยะหลัง อาจารย์ได้เห็นคเหนื่อย
 และสละเวลาที่จะได้พักผ่อนให้กับผู้วิจัยมาก ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ณ
 โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือ
 ด้วยความเต็มใจ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานวิจัยตลอดจนทุก ๆ ท่านที่ได้ช่วยเหลือจนงาน
 วิจัยนี้สำเร็จเรียบร้อยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สาติน บุญโรคม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ณ
รายการตารางประกอบ	ฐ
รายการแผนภาพประกอบ	ฑ
๑ บท	

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ทฤษฎีและแนว เหตุผล	5
ขอบเขตของการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
คำจำกัดความ	11
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	12
คุณลักษณะของการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์	14
การแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย	17
ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมตามศิลปะ	19
การแสดงออกทางความคิดศิลปะของเด็กปฐมวัย	20
พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์	24
ลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์	28

	หน้า
บรรยากาศที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	30
บทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	32
บทบาทของครูในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
ทฤษฎีพื้นฐานในการสร้างแบบฝึก	43
3. วิธีดำเนินการวิจัย	60
การเลือกตัวอย่างประชากร	50
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
5. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	86
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผล	88
ขอเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	100
ประวัติผู้เขียน	226

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. คุณภาพของแบบสอบถาม.....	83
2. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ของคะแนนความคิด สร้างสรรค์ทางวาทภาพก่อนและหลังการฝึก.....	84
3. ประสิทธิภาพของแบบฝึก	85
4. คะแนนความคิดคล่องแคล่ว	209
5. คะแนนความคิดริเริ่ม	213
6. คะแนนความคิดละเอียดละออ	217
7. ตัวอย่างคะแนนในแต่ละกิจกรรม	221
8. ตัวอย่างประกอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนตามวิธีของฮอยท์	222
9. วิเคราะห์ความแปรปรวนของแบบสอบถามความคิดสร้างสรรค์ควยรูปภาพ แบบ A กิจกรรมชุดที่ 1	223
10. วิเคราะห์ความแปรปรวนของแบบสอบถามความคิดสร้างสรรค์ควยรูปภาพ แบบ A กิจกรรมชุดที่ 2	224
11. วิเคราะห์ความแปรปรวนของแบบสอบถามความคิดสร้างสรรค์ควยรูปภาพ แบบ A กิจกรรมชุดที่ 3	225

รายการแผนภาพประกอบ

แผนภาพที่	หน้า
1. แบบจำลองสามมิติ (Three Faces of Intellect Model) ตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ด	44
2. ที่มาของแบบฝึกตามโครงสร้างสมรรถภาพทางสมองตามทฤษฎีของ กิลฟอร์ด	48
3. เปรียบเทียบผลการคิดทั้ง 6 ด้านตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของ กิลฟอร์ด	49